

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 22. maj 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 374 (BEU alm. del), som hermed besvares.

20. juni 2013

J.nr. 2013-0007221

Spørgsmål nr. 374:

”Der ønskes en redegørelse for kommunernes forpligtelser i forhold til de indsatte i fængslerne, dels når de opholder sig i fængslet, dels i tiden efter deres løsladelse.”

Endeligt svar:

Det følger af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., at det er staten, der er den centrale myndighed vedrørende ledelse og administration af fuldbyrdelse af fængselsstraffe.

Efter lovens § 3 skal fuldbyrdelse af en straf ske med fornøden hensyntagen såvel til straffens gennemførelse som til behovet for at hjælpe eller påvirke den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Efter lovens § 7 har en person, der er idømt fængselsstraf, også før straffuldbyrdelsens iværksættelse ret til at få nærmere rådgivning hos Kriminalforsorgen om sine arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, sociale og personlige forhold i forbindelse med fuldbyrdelsen. Ved valg af afsoningsinstitution skal der tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

Kommunerne har som udgangspunkt ikke forpligtelser over for indsatte, der ikke eksempelvis modtager en ydelse fra kommunen forud for afsoning af straf i et fængsel. Deltagelse i eksempelvis et kommunalt aktiveringsforløb eller sygeopfølgning afbrydes, når personen indsættes i fængsel, da der som udgangspunkt ikke længere er mulighed for at stå til rådighed og møde til sygeopfølgning.

Personer, der ikke kan forsørge sig selv, kan - i henhold til bekendtgørelse nr. 559 af 21. juni 2000 om kontanthjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus - under visse omstændigheder modtage hjælp efter lov om aktiv socialpolitik. Det vil typisk være i følgende situationer:

- Hvis boligen bør bevares af hensyn til den indsattes benyttelse heraf under udgang eller efter løsladelsen, har den indsatte eksempelvis ret til hjælp til opretholdelse af boligen.
- Hvis boligen ikke bør bevares, kan kommunen alternativt yde et beløb til dækning af opbevaring af bohøve, hvis der skønnes at være behov herfor af hensyn til den indsattes tilværelse efter løsladelsen.

- Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, der er nødvendige for den indsattes tilværelse efter løsladelsen.

God løsladelse

Det daglige samarbejde mellem Kriminalforsorgen og de kommunale myndigheder om primært praktiske forhold omkring indsættelsen og løsladelsen tager udgangspunkt i ”Køreplan for god løsladelse”, samarbejdsaftaler som Kriminalforsorgen har indgået med de enkelte kommuner samt reglerne for koordinering af handleplaner mellem Kriminalforsorgen og kommunerne. Køreplanen beskriver, hvordan Kriminalforsorgen og kommunerne mest hensigtsmæssigt samarbejder og koordinerer fra indsættelse til løsladelse, bl.a. i forhold til brugen af handleplaner.

”Køreplan for god løsladelse” omfatter ikke varetægtsfængslede og behandler dermed ikke samarbejdet mellem arresthus og kommune omkring løsladelse fra varetægt eller i tilfælde af udstået straf ved varetægt. I praksis forsøger man dog at få varetægtsfængslede omfattet af de samarbejdsaftaler, der indgås mellem kommunerne og Kriminalforsorgen.

Det fremgår af en rapport om udslusning og opfølgning efter afsoning fra Rambøll oktober 2012, bestilt af Justitsministeriet og Finansministeriet, at der som følge af den forskelligartede organisering i kommunerne er igangsat udarbejdelse af samarbejdsaftaler mellem de enkelte kommuner og Kriminalforsorgen. I samarbejdsaftalerne angives det bl.a., hvem Kriminalforsorgens institutioner skal kontakte ved henvendelse i kommunen. Kriminalforsorgen har oplyst, at der allerede er indgået samarbejdsaftaler med 73 kommuner ud af 98, mens aftaler med de resterende er under udarbejdelse.

Det fremgår videre af rapporten, at i forhold til løsladelser fra varetægtsfængsling, eller efter endt afsoning i arrest samt ved afslag på prøveløsladelser bliver der oftere – end f.eks. ved løsladelse på prøve – ikke givet besked til kommunen om løsladelse af borgeren. Dette kan skyldes, at løsladelsesdatoen for varetægtsfængslede ikke kendes, hvilket vanskeliggør koordinationen. Det fremgår videre, at hvad angår udstået straf ved varetægt, kan dette også komme pludseligt ved afsigelse af dom, hvor det ikke har været muligt at forudsige løsladelsesdatoen.

Udslusningskoordinator og mentorer

Med aftale om Kriminalforsorgens økonomi 2013-2016 er det aftalt, at der udpeges ansvarlige for udslusningskoordination i kommunerne med henblik på at modvirke, at løsladte står på gaden uden bolig eller forsørgelsesmulighed og uden mulighed for at kontakte offentlige myndigheder. Der er afsat i alt 10,4 mio. kr. i 2013-2016 til disse formål.

Med regeringens nyligt indgåede kontanthjælpsaftale, der netop nu behandles i Folketinget styrkes brugen af udslusningskoordinatorer før, under og efter løsladelse. Koordinatoren skal hjælpe med at genetablere og understøtte et normalt hverdagsliv med bolig, familie, økonomi, netværk og arbejde. Udslusningskoordinatoren kan også hjælpe med overgangen fra fængselslivet til beskæftigelse eller uddannelse.

Kommunen skal samarbejde med Kriminalforsorgen sikre, at overgangen kommer til at fungere så smidigt som muligt. Dette sker bl.a. i det samarbejde, der allerede er mellem kommunerne og Kriminalforsorgen i projekt "God løsladelse", udmøntet i samarbejdsaftaler, jf. ovenfor.

Afsoningsinstitutionen skal hurtigst muligt efter, at tidspunktet for løsladelse bliver kendt, meddele kommunen, at en person løslades, samt oplyse tidspunktet herfor. Kommunen skal f.eks. særligt vurdere behovet for en mentor efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, der kan tage over, når Kriminalforsorgens indsats stopper.

I regi af Kriminalforsorgen findes allerede en eksisterende mentorordning, som primært omfatter klienter i tilsyn mellem 15-25 år, men også de tungest belastede personer fyldt 25 år, som har et udtalt støttebehov og i et vist omfang indsatte, der er på vej til at blive løsladt. Kriminalforsorgens mentorordning indebærer et tilbud om støtte og vejledning til at strukturere hverdagen, herunder kommunikationshjælp, personlig og praktisk hjælp.

Det kan være personlig hjælp til at komme ud af misbrugsproblemer, oparbejde socialt netværk, bevidstgørelse i forhold til kriminalitet, ansvarliggørelse i forhold til eget liv og lignende. Der kan også være tale om praktisk hjælp til valg af uddannelse eller arbejde, fastholde eller få opbygget fritidsinteresser, hjælp til kontakten til offentlige myndigheder, herunder bistand til at få orden i økonomiske forhold, så personen har noget at leve af.

Derudover har fængselsinstitutionen som sådan til opgave at hjælpe den indsatte med den relevante kontakt til kommunen, således at personens forsørgelse er afklaret ved løsladelsen.

Hvis der er brug for økonomisk hjælp

I dag skal løsladte i princippet først henvende sig til kommunen og søge om kontanthjælp/engangshjælp på løsladelsesdagen. I mange kommuner startes sagerne i god tid, jf. "God løsladelse" og de indgåede samarbejdsaftaler mellem Kriminalforsorgen og kommunerne, men det fremgår af Rambøll-rapporten, at der i visse tilfælde kan gå dage eller op til et par uger, inden pengene er til rådighed.

Med kontanthjælpsaftalen forpligtes kommunerne i lovforslaget, der er under behandling i Folketinget, til senest 14 dage inden løsladelsen at have taget stilling til den indsatte mulighed for engangshjælp ved løsladelsen, når den indsatte har anmodet herom.

Forslaget indebærer, at kommunen og afsoningsinstitutionen skal samarbejde om bl.a. udveksling af oplysninger om løsladelsesdato, muligheden for forsørgelse i form af engangshjælp og kontanthjælp mv.

I praksis vil forløbet fx kunne være, at afsoningsinstitutionen drøfter personens situation i forbindelse med løsladelsen og efter behov kontakter kommunens udslyningskoordinator, der herefter sikrer, at der tages stilling til evt. forsørgelse i forbindelse med løsladelsen.

Det bemærkes, at Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 9250 af 3. juni 2013 om løsladelse af dømte, der udstår fængselsstraf, ændres

med virkning fra 1. juli 2013, således at indsatte, som skal løslades op til en weekend, sikres bedre tid til at kunne opsøge det offentlige inden weekenden. Ændringen foretages som led i udmøntningen af et lovforslag om bl.a. udvidet mulighed for prøveløsladelse og fodlænkeafsoning.

Kommunen holder ydelsessager åbne under afsoning

I forbindelse med kontanthjælpsreformen anbefales kommunen i forhold til kortere frihedsberøvelsesperioder at være opmærksom på, at det af resocialiseringshensyn vil være hensigtsmæssigt, at personens sag ikke lukkes, når den pågældende indsættes til afsoning.

Den omstændighed, at sagerne ikke lukkes automatisk, vil sikre en hurtig afklaring af personens sociale og økonomiske forhold i umiddelbar forlængelse af personens løsladelse, hvis pågældende bosætter sig i samme kommune.

Venlig hilsen

Mette Frederiksen